

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna
APARE SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor
un șir peti 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Adunarea eparhială din anul 1938

— Sibiu, 1 și 2 Maiu —

Dumineca Tomii

Ziua în care sfânta noastră biserică face pomenirea îndoelii și a necredinții momentane a unuia dintre apostoli — Toma — în dumnezeirea Domnului.

În această zi s'au strâns în centrul Arhiepiscopiei, în Sibiul izbăvirii noastre, aleșii clerului și ai poporului ca să chibzuiască asupra bunului mers al treburilor bisericesti. Au venit ca să măsoare recolta unui an bogat, închinat neamului și Bisericii Domnului.

S'au strâns să arate lumii că dacă în vremile trecute cugetarea apostolului și-a găsit mulți moștenitori, tot mai mulți sunt aceia cari urmând învierea Sa, au dat omenirii valori și fapte cucerite numai cu această credință a învierii.

În catedrala mitropolitană

deoparte și de alta, lângă sfântul altar, se pot observa figuri venerabile de preoți și personalități ale vieții noastre bisericesti. Sunt deputații eparhiali, cari au venit să se împărtășească, ca la orice început de lucrare bună, cu darurile sfintei noastre Biserici.

Slujbă solemnă

Liturgisește însuși I. P. S. Nicolae înconjurat de un sobor de preoți și 4 diaconi. Slujba înălțătoare cucerește tot mai mult sufletul asistenței. Dar se isprăvește și I. P. Sf., îmbrăcat în ornate, este condus de soborul conlurgisitor la reședința mitropolitană. Corul cântă «Bine ești cuvântat» și credincioșii părăsesc încet catedrala, nedumiriți că *cei dinainte* nu se clintesc din Biserică. Își explică apoi că se va deschide, aici în catedrală, în fața altarului, după un vechiu obicei românesc, adunarea eparhială.

Vine vlădica

se aude un glas. Și I. P. Sf. Nicolae, însoțit de o delegațiune de deputați, binecuvântă pe membrii adunării, apoi așezându-se în dreptul ușilor împărătești, li-se adresează cu creștinescul «Hristos a înviat» după care rostește o frumoasă cuvântare, din care redăm următoarele:

În anul acesta împlinindu-se termenul de șase ani dela ultimele alegeri pentru adunările eparhiale, a expirat mandatul celor aleși și urma să se facă alegeri noi.

Intervenind însă cunoscutele evenimente politice, Sf. Sinod a găsit cu cale să amâne alegerile pentru altă dată. Drept aceea, în virtutea hotărârii Sf. Sinod am convocat pentru ziua de azi pe membrii vechi adunări eparhiale.

Din motivarea pe care Sf. Sinod o face actului de amânare a alegerilor și prelungirea vechilor man-

date, luăm cunoștință că ne găsim în fața unei proiectate modificări a legii de organizare bisericescă.

Eu vă mărturisesc temerea mea în fața oricărei încercări de modificare a legii de organizare a Bisericii noastre, și vă spun din ce motive isvorește această temere.

În decursul discuțiunilor cari au durat câțiva ani pentru alcătuirea acestei legi, precum și în decursul încercărilor dela 1925 până astăzi, am rămas cu impresia sigură, că ceice încercau a modifica această lege plecau dela principiul că legea noastră de organizare bisericescă este prea larg concepută. Și de aici temerea că această operă a mitropolitului Andrei Șaguna să nu fie strâmtată și tăiată. Parecă ne găsim în fața unei moșteniri bogate și înținse pe care cineva primindu-o dela părinți și părându-i-se prea mare, an de an tot rupe câte un petec din ea. Să dea Dumnezeu să nu se realizeze această temere.

În decursul anului trecut avem de înregistrat — a spus I. P. Sf. Sa — câteva frumoase realizări. Mă refer la progresul foarte îmbucurător făcut de Biserica noastră în regiunea secuizată.

Am putut să constat că s'a înălțat conștiința religioasă ortodoxă și națională a creștinilor în acele părți. Se trezesc amintirile trecutului și glasul sângelui în ființa lor.

Mi-a reușit să conving organele de stat că opera de reromânizare nu va merge înainte fără Biserică.

În decursul anului trecut a sporit și literatura bisericescă română prin câteva opere tipărite în Tipografia Arhidiecezană. Amintesc aici memoriile fie iertatului Ioan Mihu, scrise de el însuși și lăsate spre publicare și Pastoralele și circulațiile marelui Mitropolit Andrei Șaguna, publicate de dl Gh. Tulbure, inspector general școlar.

Școala normală, este aproape terminată. Totuși ne mai trebuiesc sume mari până s'o vedem înzestrată cu toate cele necesare. Am nădejdea că această binecuvântată școală cu un trecut atât de frumos, va intra în viitorul an școlar în noul edificiu.

Tot în decursul anului trecut Biserica noastră a primit cea mai mare danie dela existența ei până astăzi. S'a dobândit 75%, din ceiace mai rămăsese după expropriere, dela așa numita **Universitate Săsească**. Nu pot să-mi exprim în cuvinte destul de calde mulțumirea ce-o dătoresc M. Sale Regelui pentru acest dar. Dumnezeu să-L țină mulți ani.

Țin să mulțumesc și fostului Său prim sfetnic, dlui Gh. Tătărăscu și dlui ministru Cancicov, cari s'au arătat foarte binevoitori, apoi fiilor

acestui județ și ai bisericii noastre, dnii N. Regman, fost prefect și E. Piso, cari ne-au sprijinit din toată inima.

Sunt vesel de-a vă putea anunța că și chestiunea fundației Gojdu este pe calea cea bună. Acordul intervenit între noi și Budapesta rămâne să fie ratificat de ambele guverne printr'o lege.

Anul trecut, în urma străduinelor pe cari le-am depus, preoșimea noastră a fost primită la fondul de pensuni al statului.

În urma evenimentelor politice, preoșimea a fost oprită prin noua Constituție de-a mai face politică. Eu de mult aveam de gând să fac acest lucru, dar ca să nu par a fi nedrept cu preoșii noștri am tot amânat. Acum preoșimea se poate lega cu mai multă inimă de biserică și misiunea ei divină. De aici nu urmează însă că ea este oprită de-a se interesa de viața noastră națională. Biserica este a instituție pe care se sprijină statul, de aceea vom putea contribui și de aici înainte mai mult la organizarea și consolidarea statului, cu sufletul, inima și inteligența noastră. Iar pentru aceasta, puterile divine ce le cuprind Biserica și credința sunt primele ce trebuiesc puse în lucrare. Iată de ce, adaug, preoșimea trebuie să se pună la lucru, astăzi mai ales, pentru a-și justifica existența în mijlocul vieții noastre.

Nu mă îndoiesc că preoșimea va satisface așteptările națiunii.

Mulțumesc că ați răspuns chemării ce V'am făcut și implor binecuvântarea lui Dumnezeu asupra lucrărilor noastre eparhiale.

Cu acestea declar sesiunea anului 1938 deschisă.

După terminarea vorbirii, care a fost ascultată cu o încordată atențiune din partea membrilor adunării, I. P. S. Sa numește notar interimar pe P. C. Dr. Gh. Proca și se începe lucrările adunării prin citirea apelului nominal, la care răspund 43 membrii.

I. P. S. Sa declară adunarea capabilă de-a aduce decizii valide.

Se alege biroul și comisiunile, iar notarul Dr. Gh. Proca prezintă actele intrate la biroul adunării cari se impart diferitelor comisiuni spre studiere.

Recepția

dela reședința mitropolitană. Deputații vin să aducă omagii I. P. Sf. Mitropolit. Sentimentele tuturor le tălmăcește într-o frumoasă cuvântare dl Dr. Gh. Dubleş. Spicuim din ea următoarele:

I. P. S. Stăpâne, — Am deosebita cinste de-a Vă prezenta omagiile adunării eparhiale și de-a Vă asigura de toată dragostea și alipirea pe cari membrii acestei adunări o au față de I. P. S. Voastră.

Pe lângă sentimentul de fiiască grațitudine pentru părintească dragoste și înalta înțelepciune cu care conduceți turma acestei dreptcredincioase biserici,

țin să exprim și sentimentul de justificată îngrijorare pentru soarta organizației șaguniane a Bisericii ortodoxe române, care dela un timp este supusă mereu la grele încercări.

Astăzi când toți credincioșii buni ai Bisericii noastre fac apostolat, este o fundamentală greșală a se crede că numai clerul este chemat și mai cu seamă că singur ar putea să lupte cu rezultat pentru salvarea ortodoxiei. Încercarea care se face de-a micșora importanța elementului mirean în biserică, care a fost înfrățit cu clerul atât de genial de nemuritorul mitropolit Șaguna, este un fel de luptă lașă contra Bisericii însăși.

Noi știm ce luptă de titan ați dus și duceți pentru salvarea organizației șaguniene și de aceea ne atașem cu tot sufletul de I. P. S. Voastră.

Ați spus atât de înțelepțește că **ortodoxia este punctul arhimedric al neamului**. Noi răspundem că **Biserica ortodoxă este axa statului nostru** și numai în jurul acestei axe statul își va putea împlini chemarea sa istorică.

Vă rugăm să tălmăciți această convingere a adunării eparhiale acolo unde credeți că glasul nostru va avea răsunet.

Răspunzând I. P. Sf. asigură pe toți slujitorii în via Domnului, preoți și mireni, de dragostea Sa. Le promite că va fi și de aici înainte acelaș cârmuitor spre izbăvirea neamului, dar și stavilă în calea acelor cari caută să risipească o moștenire atât de bogată ca aceea pe care am primit-o dela nemuritorul Șaguna.

La ora 1½, I. P. S. Sa a intrunit la spitala sa masă pe toți membrii adunării eparhiale.

La lucru

Luni. În sala cea mare a prefecturii. Ora 9 fix. I. P. Sf. sosește însoțit de P. Sf. Vasile. Ocupă locul din frunte. La dreapta asistă P. Sf. vicar Vasile, iar la stânga notarul general a adunării Dr. Gh. Proca și puțin mai departe P. C. Vasile Oană, care îndeplinește și funcția de notar de ședință.

Deschizând ședința I. P. S. Sa invită să se citească *Raportul consiliului referitor la continuarea mandatelor*. Raportor e dl Dr. L. Borcia.

Conținutul acestui raport închide în sine evenimentele din viața noastră de stat și bisericescă cari au dus la amânarea alegerilor eparhiale și continuarea mandatelor vechi. Raportul glăsuiește că conform art. 9 din Legea de organizare a Bisericii ortodoxe și art. 129, 130 din Statutul acestei legi, s'a luat dispozițiuni pentru înfăptuirea noilor alegeri. Delegațiunea permanentă a Consiliului central bisericesc ținând seamă de evenimentele politice dela începutul acestui an, a amânat alegerile și a prelungit mandatul vechilor deputați. Consiliul nostru arhiepiscopesc, în secții unite, a remonstat contra acestei hotărâri, întrucât o astfel de deciziune conform legilor bisericesti, nu este de atribuția numitei autorități. Dar între timp apărând în Monitorul

Oficial prelungirea vechilor mandate, iar Sf. Sinod în şedinţa din 18 Martie hotărând amânarea alegerilor, ele au fost amânate şi în eparhia noastră.

O solidaritate impresionantă

Membrii adunării eparhiale luând acestea la cunoştinţă, într-o impresiune de solidaritate roagă pe I. P. Sf. Mitropolit Nicolae şi P. V. Consiliu Arhiepiscopesc să ia toate măsurile de cuviinţă ca autonomia Bisericii şi drepturile ei inprescriptibile să rămână neatrite şi să nu sufere nici o ştirbire.

Ținând apoi seama că Biserica ortodoxă este factorul cel mai important de coeziune națională și socială, și legătura acestei Biserici cu statul nostru, să fie scoasă din vârtejul fluctuațiilor politice și să-i fie asigurată libertatea și autonomia.

Raportul comisiei de organizare, îl citește P. C. prtopop Stoica.

Biserica și neamul

Din el reiese că Biserica noastră ortodoxă reprezintă conștiința neamului. Prin ea se imprimă o pecete divină întregii noastre ființe etnice, geniului național și tuturor manifestațiilor vieții creștine și colective.

Această conștiință nu-și are obârșia în națiunea însăși, nu e îndrumată de geniul național și nu trăiește pe urma legilor omenești. Ea este de obârșie supranaturală, are o misiune specială de-a ne atrage spre Dumnezeu, spre adevărurile Lui, printr-o renaștere spirituală și îndrumându-ne spre ținta menirii noastre.

Ortodoxia nu se referă numai la om și Dumnezeu, ci ea se verifică și în raportul omului cu societatea, cu neamul. Mobilizarea ei în cadrul etnic o fac să fie mai dinamică și mai activă.

Tot aci este menționat Congresul Soc. Ort. Naț. a femeilor române, ținut în Sibiu, la care a participat I. P. Sf. Nicolae și a prezidat alături de venerabila președintă Alexandrina Cantacuzino, lucrările acestui congres. Apoi: vizita M. Sale Regelui în Ardeal, cu ocazia conferinței titlului de «doctor honoris causa» al Universității din Cluj; cu ocazia desvelirii monumentului eroilor Horea, Cloșca și Crișan, la Alba-Iulia; cu ocazia marelui regale, când a fost întâmpinat și salutat pe pământul Ardealului de I. P. Sf. Mitropolit Nicolae.

Un dar regesc

În frumoase cuvinte este menționată dragostea și solicitudinea M. Sale Regelui față de Biserica noastră, care printr-un Decret regal din 2 Iulie 1937 a înzestrat-o cu averea fostei «Universități săsești și a celor 7 juzzi». Aceasta este cea mai mare dănie pe care a primit-o vreodată Biserica noastră ardeleană.

Sub jug strein ea a trăit din ajutorul obagilor luptând astfel cu sărăcia și cu multe feluri de privațiuni. Căci regii de odinioară ai Ungariei au încărcat cu daruri alte biserici și neamuri, iar nouă ne-a aplicat regulul aspru al sărăciei și al umilințelor crâncene.

Dar iată acum după înfăptuirea unității noastre politice cum se coboară și un dar regesc material pentru contribuția acestei biserici la unitatea neamului nostru.

O biserică trăiește prin credință, zice I. P. Sf. Mitropolit. Totuși mijloacele materiale sunt utile ca instrumente prin cari să-și ajungă scopul.

Această dănie regală să fie administrată sub titlul: «Fundatia Regele Carol II», drept recunoștință față de grija pe care Augustul Suveran o poartă bisericii noastre.

Aduc calde mulțumiri și dlui Gh. Tătărescu, fost prim-ministru, dlui ministru M. Cantacuz, cari au arătat deosebită solicitudine, apoi dlor Nicolae

Regman, fost prefect și E. Piso deputat, cari la fel ne-au stat în ajutor.

Și un sol din Anglia

a avut bucuria să primească, în anul trecut, Biserica noastră. În zilele de 27, 28, 29 Octomvrie Episcopul H. Buxton de G. braltar, a făcut o vizită I. P. Sf. Nicolae, interesându-se de instituțiile noastre culturale. Vizitând Academia teologică, Școala normală «A. Șaguna», mănăstirea dela Sâmbăta de sus și celelalte instituții bisericesti, distinsul oaspe și-a dat seama de rolul cultural și național al Bisericii noastre ardelene în trecut și astăzi. I. P. S. Sa și-a așternut pe hârtie impresiile și le-a publicat în organul său eparhial, iar când mai târziu, în urma schimbărilor politice dela noi s'a pornit o campanie turbată în presa din Apus, a publicat în marele cotidian londonez *The Times*, un articol viguros de apărare și informare obiectivă.

Omagiul postum

Un cuvânt plecat din inimă, pentru acei dintre protopopi, preoți și deputați, cari au plecat dintre noi, ni-l aduce pe fiecare în minte cu capitolul de muncă închinată altarului și neamului.

Adunarea păstrează câteva momente de tăcere.

Trecerea clerului

la Casa de pensii a Statului, este deasemenea menționată în raport cum se cuvine. În baza acestei reparațiuni, pe care adunările eparhiale și congresele preoțești, au cerut-o necontenit dela război încoace, preoțimea poate fi bucuroasă că bătrânețele nu le vor fi intristate cu grijile existenței. Un număr de vreo 20 preoți și protopopi au și fost pensionați după această lege. Multora însă le vine greu să se despartă de altarul la care au slujit o viață și au cerut să rămână în funcțiune. Acelora I. P. S. Sa le asigură un cămin de odihnă la mănăstirea dela Sâmbăta și le permite ca și de acum înainte să poată servi în voie în bisericile unde au slujit ca preoți. Darul preoției îl au până la moarte și nimeni nu li-l poate lua — glasuește înțelepțește I. P. S. Mitropolit.

Părintele Păcuraru — care este de față — cu greu se lasă convins. Lacrimile cari îi acopăr ochii vorbesc indeajuns. Sf. Sa nu se poate obișnui cu pensionarea, cu toți cei 84 ani ce-i poartă în spinare.

Despărțire

Raportul amintește că printre cei cari vor trece la pensie se află și P. C. Dr. Gh. Proca, consilier arhiepiscopesc, care se află în al 44-lea an de serviciu.

P. C. Sa Dr. Gh. Proca a slujit Biserica și așezămintele ei cu rar devotament, în vremea stăpânirii străine, iar dela desrobire încoace a închinat Bisericii toate puterile sufletești și experiența bogată câștigată la catedră, în administrația bisericască și ca redactor al «Telegrafului Român».

În numele întregii eparhii I. P. S. Sa îi aduce cele mai calde mulțumiri pentru ceea ce a făcut pentru biserică și fiindcă i-a fost un devotat și valoros colaborator. Îi urează viață îndelungată.

Ultimile cuvinte ale I. P. S. Sale au fost acoperite de aplauzele adunării care și-a manifestat spontan recunoștința și simpatia față de vrednicul consilier.

Urmează raportul Secției bisericesti, pe care-l citește protopopul Dr. Borgia.

În capitolul întâi: misiuni arhieresti sunt menționate vizitele pe cari I. P. S. Sa Mitropolit Nicolae le-a făcut cu ocaziunea diferitelor sfințiri de biserică. Așa: Blăjeni, Sighișoara, Vârghiș, Racoșul de sus, Șelimbăr, iar

P. S. Vasile la Biborțeni, Herculean, Dăros și pioasa comemorare dela Porumbac, ceremonia religioasă a desvelirii monumentului lui Decebal la Deva, inaugurarea întinderilor metaturgice dela Cugir și punerea pietrei fundamentale a catedralei din Sighet.

Pe drumul bătătorit de arhieriei noastre răsare și se înfiripează o viață spirituală nouă, în care Biserica este centrul acestei vieți.

Și în Seculme

s'au făcut pași hotărâtori pentru romanizarea celor maghiarizați. Cu ajutorul Ministerului cultelor s'au putut înființa mai multe zeci de parohii, dintre cari 20 au fost întregite cu preoți tineri bine pregătiți. S'au ridicat tot cam atâtea biserici și capele și altele sunt în curs de construire. Preoții cari s'au dedicat acestei acțiuni naționale prin biserică constată cu bucurie că glasul înăbușit al conștiinței românești și ortodoxe răbufnește, iar acolo unde se reclădesc altarele străbune roiesc în jurul lor închinători dornici de-a se integra în sufletul neamului.

În ajutorul

misiunii creștine și naționale a venit și dispozițiunile legale prin cari preoțimii i se interzice de-a mai face politică. Partidele fiind desființate preoții vor putea să-și concentreze toate energiile în slujba evangheliei și a unui apostolat sacru în mijlocul credincioșilor.

Academia teologică

și Școala de cântăreți sunt aduse în raport cu întregul cortegiu de realități: profesori, studenți, elevi — preocupări și perspective, totul lăudabil.

Un raport luminos, scris într-o frumoasă limbă literară, este cel al Secției culturale, citit de dl Ioan Sandu dir. școlii normale «Andrei Șaguna».

Raportul vorbește despre Straja Țării, filantropia creștină, reîncreștinarea României moderne, catehizarea, școala normală de băieți și fete, școala de aplicație, liceul «A. Șaguna» Brașov, liceul «Avram Iancu» Brad și școala primară «Ioan Popasu» din Brașov.

Despre toate se spun numai cuvinte frumoase pentru progresul atins în anul trecut.

O mărturisire

prețioasă despre nivelul religios-moral și cultural al școalelor noastre, face și dl Victor Păcală, inspector general școlar.

Dsa a constatat, în inspecțiile făcute, o stare lăudabilă, din toate punctele de vedere, în școalele noastre. Regretă că nu poate spune același lucru și despre școalele din alte părți ale țării, unde a întâlnit învățători și profesori sectari, cari educă copii într'un spirit cu totul strein de interesele neamului. Și Dsa dă dovezi concrete de cele afirmate.

Roagă pe I. P. S. Sa să intervină la cei în drept ca să fie îndreptate aceste stări dureroase.

Tot dl I. Sandu prezintă raportul referitor la internatul și orfelinatul diecezan și cel referitor la starea fundațiunii culturale «Dr. I. Mihu».

Aceasta din urmă a editat anul trecut memoriile... marelui mecenat dela Vinerea, într'un impozant volum sub grija dlui Dr. S. Dragomir. Cartea apărută în tipografia noastră este un omagiu postum adus aceluia care a jucat un rol atât de important la poporul nostru în momentele cele mai critice prin care a trecut vreodată.

Membrul adunării dl I. Ghișe citește un temeinic raport general al senatului episcopesc, precum și mai multe rapoarte scoțând în relief faptul că comisia financiară a făcut un sever control la Cassa consistorială unde s'a aflat totul în cea mai deplină ordine,

convingându-se despre administrarea și chivernisirea corectă a averii bisericesti.

Adunarea eparhială a dat descărcare Consiliului arhiepiscopesc.

Noul consilier

Un punct important din programul adunării a fost alegerea unui nou consilier în locul P. C. Dr. G. Proca, pensionat. Membrii adunării au trebuit să cugete dela început asupra unei persoane care să aducă în înalta funcție talant înmulțit și mare putere de muncă. Cu talantul răspundeau mulți, dar munca se potrivea mai bine unuia tânăr. Și când se întâmplă să le găsești pe amândouă la aceeași persoană, procedezi ca deputații eparhiali. Ei au ales pe tânărul și valorosul profesor dela Academia teologică pe P. C. Spiridon Căndea. Și n'au ales rău, căci noul consilier a făcut strălucite studii la universitățile din București, Atena și München și aduce pe lângă avântul tineresc de muncă, o minte chibzuită și o judecată clară.

«Telegraful» care cunoaște bine slova părintelui Căndea, din care s'a învrednicit de nenumărate ori, îi urează spor la muncă și ani fericiți.

Lucrările adunării eparhiale din această sesiune fiind sfârșite înat Prea Sfințitul Mitropolit a rostit următoarea cuvântare:

Onorată Adunare eparhială,

Scurtimea sesiunii din acest an, în decursul unei singure zile, a trecut înaintea ochilor tabloul stărilor spirituale, cultural și economice ale eparhiei și astfel fiecare membru își poate face bilanțul înfăptuirilor realizate.

Remarcîmbunătățirile esențiale de ordin material. Avea eparhiei a sporit în mod considerabil prin dănia regală, prin despăgubirile suferite la bănci și prin buna chivernisire. În soarta preoțimii s'a făcut o reală îmbunătățire, prin trecerea la fondul general de pensii al Statului.

Nu s'a neglijat nici partea spirituală și toate instituțiile eparhiei sunt în plin progres.

Trăim vremuri frământate, dar cu toate acestea biserica, ca instituție divină a găsit liniștea necesară pentru a putea face progrese. Se datoresc aceste progrese și colaboratorilor mei, precum și clerului și poporului dreptcredincios.

Plec astăzi cu misiunea de-a fi interpretul Adunării eparhiale cu privire la bunătatea organizației noastre bisericesti și voi stăruia la cei în drept să ne lase să muncim și mai departe, pentru interesele bisericii și binele credincioșilor.

Rugând pe bunul Dumnezeu să binecuvinteze lucrările Adunării, Vă mulțumesc pentru concursul ce mi-l dați la conducerea eparhiei și Vă dau arhierasca binecuvântare.

În numele adunării eparhiale dl Dr. Aurel Vlad, fost ministru, membru al adunării constată cu vie satisfacție progresele realizate pe teren spiritual și material și roagă pe I. P. S. Sa să fie interpretul adunării eparhiale și al credincioșilor pentru menținerea spiritului șagunian în organizația noastră bisericască. Asigură pe I. P. S. Sa de întreg devotamentul și-l urează să se întoarcă sănătos.

Pr. IOAN N. BEJU

Conferință. Dl prof. univ. Dr. I. Lupaș, a ținut în ziua de 2 Mai c., în aula Universității Komensky din Bratislava, o frumoasă conferință despre umanistul Nicolae Olahus, sibian de origine. Conferința a fost foarte cercetată și ascultată cu viu interes.

Dl prof. Lupaș a făcut și de data aceasta un serviciu neprețuit neamului nostru, făcându-se sol al culturii sale peste hotare. De astfel de ambasadori are nevoie neamul nostru.

Prasnicul Invierii în presa românească

Mărețul prasn timer al Invierii Domnului a fost întâmpinat de presa românească în frumoasă haină de sărbătoare și cu o primenire de conținut neobișnuită. În locul preocupărilor de natură politică, economică, etc. un loc de frunte a fost cedat celor de natură spirituală. Senzaționalul și contingentul cotidian, care răpește atât de mult liniștea sufletului, a cedat în aceste zile de mare prasn timer absolutului și eternului, cari turnate în slovă blândă și împăciuitoare au fost trimise către sufletul orașenilor și în depărtarea satelor, să ducă, sensul profund al evenimentului religios, mângăiere și îndemn de înviere. De aceea năvelul moral și cultural al ziarelor românești, cu ocazia acestui mare prasn timer, este cu mult urcat față de celelalte zile.

Un conținut religios-moral cuprins în pagini cu mult sporite și frumos ilustrate cu tablouri religioase, aceasta este înfățișarea presei noastre de sfintele sărbători ale Invierii.

Fi-se umple sufletul de bucurie când poți să culegi și din acești pomi o merinde binefăcătoare și ai, parecă, închisă în suflet dorința ferbinte ca veșnic să fie sărbătoare și aceleas ziare să-ți aducă mereu aceiaș merinde. Și dovadă că aceasta nu este o dorință izolată este faptul că de sărbători, toate ziaarele își măresc cu mult tirajul pentru că toți cei cari din dorință de liniște le evită în celelalte zile, le cumpără și citesc de sărbători numai pentru conținutul lor religios și moral ales. Este și în acest fapt un argument pentru orice om de bună credință că sufletul omenesc este pătruns în toată adâncimea sa de adevărurile religiei creștine.

Dar cu durere presa noastră numai la ocazii de mari prasn timer ține cont de această realitate. N'aș vrea totuși să atribui întregii prese o lipsă de înțelegere față de problemele mai înalte ale sufletului românesc. Au fost și conducători de ziare cari au sesizat din timp configurația spirituală a neamului nostru și de aceea, săptămânal, într-o pagină închinată bisericii dau pasibilitatea acestui neam de-a ținea legătură cu valorile sale. Menționăm aici ziarul *Universul*, *Porunca Vremii*, *Țara Noastră*, etc. ai căror directori merită toată lauda și recunoștința.

Este totuși prea puțin când ne dăm seama că la poporul nostru biserica este centrul în jurul căreia pulsează întreagă viața și că, o altă parte a presei noastre n'a sesizat îndeajuns acest lucru.

Marele prasn timer al Invierii Domnului le-a adus însă pe toate la acelaș numitor de preocupare. Toate relevează marile adevăr al Invierii Domnului care stă la baza credinței noastre. Paștile sunt arătate ca un bun prilej de reculegere și meditație care perpetuiază icoana divinului Mântuitor în ipostasa de mereu îndrumător, către fiecare suflet, la înviere și renaștere din mormântul păcatului. Peste pământul acesta măcinat de ură, Învierea, din acest an se recunoaște că, adie un duh cald de mângăiere și înfrățire.

Toate recunosc apoi în cor că Paștile din acest an sunt mai luminos și mai îmbrăcate în floarea bucuriei decât altă dată. Ele aduc carul credinței și un început de înviere a neamului nostru la o nouă viață socială, care are de bază cuvintele Mântuitorului: *Pace vouă! Ne mai aduc apoi pe lângă un misticism îmbătător al unei credințe creștine și dorința de înviere a neamului din mormântul morăvurilor și patimilor politice.*

Nu-ți poți stăpâni sufletul de bucurie când vezi că sensul dat de această presă Invierii Domnului, este acela al unei splendide sărbători a solidarității, iertării, bucuriei, a păcii și marii nădejdi, a sfînteniei și a biruinței vieții asupra întunecului păcatului.

Menționăm aici revistele: *Țara Noastră*, *Sfarmă-Piatră*, *Vremea*, etc. cari închină întregul conținut aproape idealurilor ce se desprind din această

sărbătoare, și miezoasele articole cu conținut de înviere ale cotidianelor *Universul*, *Porunca Vremii*, *Curentul* — (ca să pomenim numai pe cele mai mari, restul, destul de numeroase, la fel și-au făcut datoria) — cari și-au făcut și de data aceasta un titlu de onoare din atitudinea creștină cu care au îmbrățișat minunea Invierii.

Toate port pe frontispiciu creștinescul: *Hristos a înviat!*, la care suntem siguri că cetitorii vor răspunde: *Adevărat c'a înviat... și să vizez Domnul cât mai des în aceste coloane, ca să se risipească dușmanii dinlăuntru și dinafara neamului nostru.* **B.**

FOR-ul își deschide aripile. Intemeiat acum cinci ani într-o răbufnire de entuziasm care proclama țaria noastră trecută ca temelie a izbânzilor viitoare, acest splendid voluntariat al intelectualilor ortodocși ardeleni care-i FOR-ul, n'a isbutit nici până azi să încalece grumazul falnicilor noștri Carpați. Și cât am dorit-o!... Nu pentru mărirea oamenilor cari i-au dat viață, ci pentru oțelirea prea hărțuitului nostru neam de către potrivnicii dinafara și dinlăuntru său.

Acum, aflăm că se face. Frații de peste munți s'au convins definitiv că această înfăptuire nu mai poate suferi nici o amânare. Sub președinția I. P. S. Patriarh Miron, s'a ținut de curând o consfătuire în scopul extinderii FOR-ului și'n celelalte laturi ale Țării. Un comitet provizoriu a fost constituit și însărcinat să alcătuiască un proiect de *statut*, luând ca bază pe cel al FOR-ului ardelean. Ceeace s'a și făcut, prin purtarea de grije a dlui Iuliu Pascu, membru al Consiliului legislativ. Reținem câteva din dispozițiile lui.

Asociația va purta numele *Înfrățirea românilor ortodocși*. Scopul ei va fi:

a) Să împlinescă în viața membrilor ei și al familiilor lor învățătura Mântuitorului;
b) Să lupte pentru înscăunarea principiilor creștine ortodoxe la temelia tuturor așezămintelor publice și sociale ale poporului și statului român;
c) Să preîntâmpine prin faptele sale românești ortodoxe, orice mișcări dăunătoare Bisericii ortodoxe, drepturilor națiunii române și ale statului român întregit; să lupte îndeosebi împotriva imoralității și pornografiei, stilismului, sectelor, antifascismului, francmasoneriei și a comunismului, care sub toate firmele și mijloacele lor de înfăptuire mână în mână atacă și lovesc ortodoxia și nația română;

d) Să îndemne la înfrățire și ajutorare creștinească a membrilor ei și la îndeplinirea slujbelor religioase;

e) Să fie veșnic viu cultul eroilor și mușnicilor ortodoxiei românești.

a) Propaganda creștină ortodoxă din om în om, la toate straturile românești și în deosebi printre intelectuali și tineretul școlar.

b) Să câștige prin convingere individuală pe bărbaii politici, femeile române și pe capii ortodocși ai tuturor serviciilor publice și așezămintelor sociale, pentru a da înfăptuire moralei ortodoxe în toate actele lor administrative, economice, culturale și sociale;

c) Descuibările din locurile de mare putere a tuturor acolora cari nu sunt nici români de origine, nici creștini ortodocși și ajutorarea bunilor ortodocși în munca lor cinstită și devotată binei românești și al ortodoxiei. (În deosebi ar fi necesară câștigarea a câți mai mulți membri ai comisiunilor de aprobarea cărților școlare și de cenzurarea filmelor de cinematograf și a revistelor teatrale precum și acolora care făuresc legile și regulamentele);

d) Încurajarea ziarelor și revistelor ortodoxe și editarea și răspândirea unor ziare noi, reviste, publicațiuni, biblioteci, cărți școlare și literare, pătrunse de morala ortodoxă și de românism;

e) Adunări creștine ortodoxe, servicii religioase, procesiuni, predici în Biserică; conferințe și cursuri, fie anume orânduite de Asociație, fie mai ales în cât mai multe din acelea organizate de oricare altă societate culturală românească; precum și de un mare congres general în fiecare an, în câte unul din centrele țării anume desemnat din timp de consiliul Asociației;

f) Să ajute a se da o întindere cât mai mare paginei Bisericii, din marele ziar românesc și ortodox „Universul”, pagină care să apară de două ori pe săptămână și să câștige câte o asemenea pagină săptămânală în fiecare dintre ziaarele curat românești și ortodoxe din întreaga țară;

g) Servicii religioase, împărtășirea cu Sf. Taine, retrageri și meditații creștine;

h) Ajutorarea cu bani, materiale, sprijin moral și artistic a parohiilor și obștilor care își zidesc noi biserici, sau vor să le isprăvească, ori să-și refacă în vechiul stil național locașurile de închinare“.

Acum, câteva observații. Numele Asociației mirenilor de peste munți diferă de-al FOR-ului nostru. Mărturisim sincer că nu prea înțelegem această deosebire. Ea o să îngreueze unificarea celor două asociații. Ar fi mai bine să se rămână la numirea de *Frăția Ortodoxă Română*. Afară de cazul când inițiatorii viitoarei „Înfrățiri” vor fi făcut această alegere voită de nume cu scopul de-a provoca o emulație, o întrecere între aceste două mădulare al aceluiasi trup, în săvârșirea faptelor ortodoxe românești.

În ce privește partea din proiectul de statut pe care o cunoaștem, aceasta e îndeaproape înrudită cu cea a statutului FOR-ului.

Deocamdată, așteptăm să auzim și alte glasuri asupra căii celei mai bune care trebuie urmată în constituirea acestei asociații. Și dorim ca inițiativa pornită să fie într'un ceas bun. — (m.)

Adunări eparhiale. Pe lângă adunarea eparhială, a Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, convocată pe ziua de *Duminea Tomii*, 1 Mai 1938, s'a mai convocat pentru aceeaș zi, în sesiune ordinară, pe temeiul Statutului de organizare bisericească, și adunarea eparhială a Episcopiei Hușilor, de sub conducerea P. S. Sale episcopului Nifon. — Cu acest prilej „Biserica și Școala”, revista aradană de sub direcția Păr. Icon. Stavr. Dr. Gh. Ciuhandu, face următoarea observare despre tradiționala „Duminea Tomii” din vremea Statutului organic.

De ce n'ar putea reveni toate eparhiile noastre la acest termen tradițional? El ar fi mai potrivit decât cel după Statutul nou. Dacă nu din alt motiv, cel puțin pentru aceea, că adunările eparhiale din *Duminea Tomii* ar asigura mai din vreme votarea bugetelor eparhiale și ar înlesni lucrările în baza acelor bugete. Dar, motive ar fi și altele...

Curmarea unei fărădelegi. Să nu vi se pară prea dură expresia. N'o rostim în deșert. E vorba de sfintele mănăstiri din Țara Românească. Cuiburi de duhovnicească petrecere în pace și liniște, desmierdate de fermecătoarele frumuseți ale naturii și de Dumnezeu cercetate, aceste sfinte lăcașuri ferite de colbul lumii au atras în toată bună vremea nesfârșite cete de vizitatori, între cari se aflau destui cari le călcau pragul cu gânduri necurate. Acești oameni neduhovnicești au comis greșala de neiertat de a le confunda cu cazinourile din stațiunile de văratică petrecere. Lipsiți de cea mai elementară înțelegere a locului în care se aflau, zăboveau întânsele cu lunile, ducând o viață sgomotoasă și nepotrivită cu atmosfera de evlavie și întremare sufletească pe care o presupune mănăstirea. „Urâciunea pustirii” a transportat un aer de lumeată frivolitate în „locul cel sfânt”. Asta-i fărădelegea. Prin mijlocirea unor gazetari neserioși, răul a ajuns la urechile publicului. Cunoscutul care se distra scriind la rubrica *duminecală* a unui mare cotidian despre anumite mișelii, făptuite într-o mănăstire de niște vilegiaturiști năbădăioși, pe cari rușine este a le și grăi. Așa pricepea el să facă operă de zidire sufletească...

Autoritatea bisericească — în speță Sf. Sinod și Mitropolia Moldovei — a purces la isgonirea din mănăstiri a acestor fărădelegi. Era și vremea. Maicuseamă că deacum înainte, mănăstirile noastre — recent înzestrate cu ceva avere — nu mai sunt avizate la arginții petrecăreților pentru dirigerea nevoilor. Un *regulament* special întocmit de Sf. Sinod și înăsprit prin niște dispoziții ale Mitropoliei Moldovei, va asigura — încă începând cu vara anului acestuia *selecționarea* oaspeților sf. noastre mănăstiri. Iată cuprinsul lui.

Găzduirea în mănăstiri este îngăduită numai persoanelor cari ocupând o funcțiune publică, sunt obligate să se recreeze în decursul vacanței; celor cari prin situația lor socială sau de serviciu vin în apropiată atingere cu interesele mănăstirilor și celor cari au ajutat sau ajută material sau moral aceste sfinte lăcașuri. Betegii cari sufăr

de boli molipsitoare nu sunt admiși în mănăstire. La intrarea în mănăstire, vizitatorii trebuie să se prezinte superiorilor mănăstirii, să dovedească cu acte cine sunt și abia după ce au trecut acest examen vor fi înscrși în registrele oaspeților și vor putea să-și caute gazde. Călugării și călugărițele nu vor putea închiria chilii oaspeților decât cu aprobarea prealabilă a conducerii mănăstirii respective.

Numai ceva mai avem de adăugat, spre binevoitoarea luare aminte a mai marilor sf. mănăstiri. Cînul monahal petrece în mănăstire după o anumită rânduială, pe care trebuie s'o respecte fără smintire. Nu știm dacă există una similară pentru oaspeți. Dacă nu există, ar fi bine să se facă. Fiecare oaspe să primească la înscrierea în registre *instrucțiunile tipărite* de cari are să se povățuiască și eventual să fie pus să semneze o declarație că se va conforma întru totul. În chipul acesta s'ar evita o mulțime de neplăceri și superiorii mănăstirii ar putea lua imediat măsuri împotriva celorce se fac că uită unde se află, sancționându-i fără îndurare și îndepărtându-i oricine ar fi ei. (m.)

Din viața satului

În situație schimbată

Satul nostru ardelean era, înainte de război, o mică cetate înconjurată de zidul tare al moralei creștine.

Creștinismul, care a îmbrățișat toate manifestările vieții credinciosului, a reușit prin veacuri de restriște să-și întipărească adânc caracterele sale în viața sateanului.

„Legea românească”, credința ortodoxă, a fost și este expresia tipică cea mai adevărată pe care o dă sateanul român întregului cod religios-moral și juridicopenal, după care se conduce viața omului dela sat.

Dela naștere până la moarte, cu întreaga gamă a sentimentelor, gândurilor și acțiunilor sale, el bătătorea calea înaintașilor săi: calea crucii și a Evangheliei Stăpânului lumii.

Credința creștină, trăită intens, îl ajuta în toate faptele sale, încurajându-l în cele bune, muștrându-l în cele rele și mângăindu-l în necazuri.

Această viață patriarhală și mistică, de un farmec indescritibil, a fost brusc turburată de furtuna marelui război, care a dărâmat truda unor generații întregi.

Sgduirile sufletești ale celor de pe front veșnic cu moartea'n față, groaza zilei de mâne a celor rămași la vatră, a sdruncinat credința sateanului, producând acel haos sufletesc în labirintul îndoelilor ce se observă în viața satelor de azi.

Marile transformări teritoriale, sociale și culturale trebuiau să înăruiască și să schimbe și înfățișarea satelor.

Suflet desorientat, sateanul și-a cam uitat de cer, de suflet și de menirea creației pe acest pământ, și și-a îndreptat gândul îndeosebi spre bunurile materiale: aici și-a pus credința și nădejdea.

Această dedicare, aproape exclusivă, vieții vremelnice este pentru el adevărată pierzare, după cum mirajul lămpii este moartea pentru fluturii nocturni.

Nota caracteristică a vieții generației ce apune era seninătatea și puterea sa de existență în fața vitregiilor sorții, — pe când noua generație stă șovăitoare în fața celei mai mici încercări ale sorții.

Ocolind munca intensă și binefăcătoare, căutând traiul cât mai comod, generația nouă caută să soarbă până la fund cupa bucuriilor efemere.

Care să fie cauzele acestor stări, și cum se face că roada luminătorilor dela sate este prea mică?

Alături de război trebuie să înșirăm: Reforma agrară, votul universal și curentele politice și religioase.

Reforma agrară — idee nobilă și echitabilă în mintea legiuitorilor — a fost prilej de mare speculă pentru unii, și de învrăjbi-re și mai mare pentru alții.

Protejând pe cei nevrednici și nedreptățind pe cei ce și-au expus viața în fața morții, reforma s'a dovedit, în mare măsură, izvor de ură, ce-clocotește și azi în piepturile nedreptățiților.

Rana sângerând pe trupul țărânimii a fost însă votul universal.

Inconștientă de însemnătatea votului, țărânimia a fost marea asupra căreia s'au abătut furtunile politicianismului corupt.

Luptele electorale erau sulți veninoase înfipte în sufletul destul de slăbit al țărânimii noastre. Agenții electorali, improvizați din toți vântura țară, fără nimic sfânt, drept și cinstit, cutureierând satele și cătunele și promițând poporului raiul bunătaților, au demoralizat profund poporul pașnic dela țară.

Viața politică, în loc de a forma caractere în țărânimie, a distrus caracterele ce mai erau, și odată cu acestea liniștea familiei și pacea sufletească între frați. Fiecare „membru” înscris într'un partid politic își cheltuia mare parte din vreme „discutând” chestiuni politice și văzând fiecare în partidul său mijloc sigur de parvenire și de înșelăciuni.

În felul acesta nu era sat în care în timpul sfintei Liturghii să nu se vadă pe stradă grupuri de țărani discutând cu înflăcărare treburile țării și punctele din programul partidului său, în loc să participe sufletește și trupest la cina Domnului. Duminecile după masă apoi veneau propagandiștii cu balastul de minciuni întărâtând o tabără contra alteia.

În urma acestora țărânul avea să-și plardă încrederea în cuvântul intelectualiilor și respectul legilor date de oameni și de Dumnezeu.

Al treilea val ce s'a aruncat furios asupra țărânimii erau curentele politice, atât cele fătife, cât mai ales cele subversive, precum și cele religioase sectare care, văzând haosul sufletească în care a ajuns lumea satelor, îi dau neconținute asalturi.

Curentele comuniste, propagate prin ceice au trăit o parte din viață la orașe, au căutat să exploateze nemulțumirea și setea săteanului după bunurile lumesti, arătându-i la orizontul luptei de clasă vițelul de aur al poftelor împlinite.

Curentele religioase pornite din scopuri politice străine, și dușmane țării, au încercat să prindă setea duhoynicească spre a sdrobi orice unitate sufletească în sânul românismului.

Acești factori au contribuit la demoralizarea poporului, ducându-l la indiferență față de Evanghelle și Biserică, răpindu-i sufletul și lăsându-l doar cu formele reci ce abia se mai respectă și acelea.

Încălzindu-se tot mai puțin la focul sacru al Stăpânului lumii, cercetând tot mai puțin locașul Domnului, țărânimia se îndreaptă tot mai mult spre crășmele, judecătoriile și temnițele țării, dovedind deșertăciunea celor trecătoare și nemulțumirea produsă de himera lumii în raport cu pacea sufletească ce se revarsă peste ceice caută calea Domnului.

Spre a redresa viața satului și a o întări pe bazele solide ale creștinismului, se impune luminătorilor satelor, îndeosebi preoților, învățătorilor, notarilor o muncă frățească și stăruitoare, o colaborare strânsă pentru a coborî pe Mântuitorul în sufletul înțelenit al satului.

Conlucrând pe toate terenele, cultural, agricol, religios etc. și bine luptând, ne vom recăștiga rolul de altădată, în mijlocul poporului.

Pr. Viorel Ogradă.

Obligativitatea căsătoriei religioase. Ministerul cultelor a dat următorul comunicat cu privire la căsătoria religioasă:

Unele gazete au publicat știrea că ministerul cultelor și artelor ar fi intervenit la ministerul justiției pentru punerea în concordanță a legii actelor de stare civilă cu dispozițiunile art. 20 din noua Constituție.

Această informațiune era greșită de oarece se arată că binecuvântarea religioasă precedează căsătoria civilă, pe când în realitate art. 20 din Constituție dispune tocmai invers.

Precum se știe noua Constituție completează textul vechi referitor la actele de stare civilă, introducând obligativitatea binecuvântării religioase. Această obligativitate urmează a fi reglementată prin lege, pentru a se pune în aplicare principiul înscris în noua Constituție.

Probleme-Recensii-Comentarii

Semne de renaștere religioasă.

— Ziarul naționalist creștin „Porunca Vremii” tipărește în fiecare Duminecă o pagină intitulată **Biserica lui Hristos**. Conținutul ei sprinten și convingător, bătaios când trebuie și prea adeseori contemplativ, actual și plin de respect pentru tradiția nemuritoare a Legii Românești, mărturisim sincer că ne reconforțează oridecâteori îl citim. Și asta o facem des: în fiecare Duminecă după biserică. Scriu în această pagină o mână de condee înflăcărate. Scriu cu competență ortodoxă a „Gândirii” și cu jarul românesc al invincibilului „Sfarmă-piatră”. Genialul Nichifor Crainic, totdeauna pe parapete, iscălește obișnuit „casetă” care saltă în conștiința contemporanilor, de fiecare dată, câte-o problemă largă cât zarea nădejdlor noastre românești și profundă ca adâncurile credinței noastre celei din veci. Alături de dsa, o trupă de ageri scriitori incendiază iasca stă-tută a haosului sufletească ce ne bântue încă, cu scăpărările spiritului lor pur ortodox și românesc. Puține mărimi se pot mândri în astă țară — de ce n'am spune-o? — că au isbutit să adune în jurul con-tagioasei lor personalități atâtea talente proaspete și autentice ca dl Nichifor Crainic. Păr. Niță Mihai, entuziast și sincer din cale afară; Ovid Caledoni, înalt în gânduri și ireproșabil în exprimare; Mariana Ionescu, uimitor de bine înze-strată și sigură 'n expunerile pe cari le iscălește; Horia Nițulescu, de-o vervă irezistibilă și de-o frumoasă cultură; Pr. Ștefan Dobra, harnic și priceput în tot ce scrie; Pr. Gh. Butnariu, un nume de frunte în publicistica bisericească și alții alături de dâșii, sunt tot atâtea nea-sfâmpărași cari nu fac deageaba umbră sfântului nostru pământ.

Iată un semn de renaștere religioasă, vizibil dela mari depărtări. Ei au transportat în gazetăria de largă răspândire duhul măritelor vremuri de sublimizare a entuziasmului religios împins la periferia vieții publice de antichristii și irozii veacului postbelic.

Dar nu numai despre asta vrem să vorbim.

Sub titlul așezat în fruntea acestor rânduri, dl Nichifor Crainic ne împărtășește în „Porunca Vremii” din 2 Mai a. c., câteva constatări îmbucurătoare: 1. în Capitala Țării s'a putut observa în vremea din urmă o mare afluență a închinătorilor ortodocși; 2. preoții nu mai răsbiau cu spoveditul celorce alergau să se despovăreze de păcate; 3. mai multă bună cuviință și o mai adâncă evlavie a norodului în decursul sfintei slujbe.

Adăugăm — fiindcă dsa scrie: «nu știu cum stau lucrurile în provincie în legătură cu frecventarea Bisericii» — următoarele: exact la fel și la noi.

Până nu de mult, în Catedrala mitropolitană din Sibiu, se puteau observa, în decursul verii, când tineretul școlar era risipit pe vetre, adevărate poeni. Vara trecută, goliștile au dispărut cu desăvârșire.

În săptămânile premergătoare In-vierii, de dimineața dela ora 6 și până 'n amurg, câte 2 până 'n 7 preoți abia răsbiau cu spovedirea noroadelor. Popul catedralei noastre, Păr. Em. Cioran, poate servi amănunte impresionante în această privință.

Mai departe! Acel enervant dutevino de odinioară, în decursul sf. slujbe, e pe cale de dispariție. Nu se mai sâruță mâinile cucoanelor, nu se mai expun toalete bătătoare la ochi și în timpul predicii, lumea impacientă de odinioară ia contact cu amvonul de pe care detună cuvântul Domnului.

Am regăsit calea care sue la cer! (m.)

Publicații ostile credinței străbune. După „Unirea” blăjană — „cea mai injurioasă din câte au apărut vreodată în

România” — ziarul *Porunca Vremii* (2 Mai a. c.), înfierează „*Farul Nou*”.

E un săptămânal romano-catolic, ce apare în București, scris de pene și nume cu totul streine de neamul nostru. Director e dl Iosif Frollo, profesor la un liceu românesc din capitală.

Farul Nou nu se mărginește, cum i-ar sta bine, să se ocupe de confesiunea cititorilor săi și să adâncească în ei credința papală.

Farul Nou e convins că această credință nu se poate apăra decât atacând sistematic ortodoxia. Stilul lui, lipsit de orice însușire literară, e de-o agresivitate câinească față de Biserica ortodoxă pe care o declară «o ruină bizantină». El e deasemenea foarte mesianic când se nevoiește să clădească în România papi-stașismul peste «ruina bizantină».

În numeroase articole, demonstrează cum poate, și cu apostrofele cele mai obraznice la adresa ierarhilor noștri, necesitatea de a ne catoliciza.»

Spre școala creștină. În ziua de 28 Aprilie a. c. s'a deschis în istoricul local al liceului ortodox „Andrei Șaguna” din Brașov, al 19-lea congres al profesorilor secundari din Țară și primul dela instaurarea noiei rândueli de stat. Congresul a fost pus sub președinția de onoare a P. Sf. Episcop Nicolae Colan, Ministrul Educației naționale și al Cultelor și Artelor.

Locul și localul în care s'au desfășurat desbaterile acestui congres, au fost cum nu se poate mai bine alese. Brașovul, cu celebra sa școală ortodoxă, e simbolul înorii învățământului românesc sau, mai precis, al revenirii sale la vechea matcă, din care l-a abătut crivățul neprimelnic de după războiu. Acolo au ostenit acei admirabili dascăli cari au făcut din chemarea lor o adevărată apostolie închinată științei și virtuții. Poatecă-i va fi dat cuibului românesc de sub Tâmpa să se învrednicească de nebanuita cinste de-a fi tot el locul din care-or porni directivele sănătoase cari să prezideze destinul școlii românești de azi înainte. Dar ce vorbim? Aceste directive au și pornit la drum, însoțite de urările noastre de-a le vedea rodind ca într'un pământ bun în inimile dascălilor români. Căci cuvântarea miezoasă a P. Sf. Episcop Nicolae Colan tocmai de ele s'a ocupat.

Copleșit de potopitoare emoții ale amintirilor cari i-au rămas de pe vremea când liceul Șaguna a avut norocul să-l poată număra printre elevii săi și covârșit de respectul sincer pe care-l poartă strălucitei tradiții culturale a acestei școale model, P. Sf. Sa a arătat cursurile învățământului nostru de după războiu, intelectualizat până la uscăciune și a afirmat încă odată marele adevăr care sună așa: «adevărul învățământ e instrucție și educație, iar adevărata educație se întemeiază pe religie. Dascălul trebuie să fie în primul rând un om credincios. Dacă el nu-și găsește reazim în Dumnezeu să fie sigur că nu-și va găsi reazim nici în lumea noastră».

La Brașov a început crepusculul școlii laice. Zorii celeilalte școale — ai școlii creștine — nu vor întârzia să se ivească. Neamul nostru nu va avea nimic de păgubit de pe urma acestei întoarceri acasă a învățământului obștesc. Fiindcă, credeți-mă — nu pe mine, ci trecutul nostru — școala creștină e singura școală românească.

(m)

Fapt grăitor dela sine. Un vechi și distins gazetar, dl Dr. Ghiță Stoica, dăruiește Sindicatului Presei Române din Ardeal moșia sa de 84 jugăre arător; casa și clădirile economice din Luna de jos, în valoare de peste un milion lei. Generosul donator (ajuns la vârsta de 60 ani) nu cere alt ceva Sindicatului, decât la vremea sa „să fie înmormântat, cât se poate de simplu, în cavoul familiar dela Sibiu, gata ori când să-i primească osemintele...”

+ Octavian Goga

În cuibul de vultur dela Ciucea, astăzi Sâmb. 7 Mai 1938 ora 2 d. m. sângele a încetat să mai svâcnească în tâmpelile cele mai fierbinți pe cari le-a avut vreun contimporan. Octavian Goga și-a găsit în sfârșit liniștea de care n'a avut parte toată viața. Octavian Goga a murit.

S'a stins repede, uimitor de repede, omul care toată viața lui n'a știut ce-i zăbava în tot ce-a gândit, a cântat, a nădăjduit și s'a nevoit să înfăptuiască. Câteva zile de boală năprasnică au fost deajuns pentru un final superb să încheie vijelioasa existență a unui dintre cei mai sbuciumați oameni. Sfârșitul lui Octavian Goga e acela al unui meteor care se desprinde'n nopțile senine dela locul lui din cer, spintecă'n goană văzduhul dela o margine la alta și cade plesnind în mii de țandări orbitoare.

Octavian Goga ar fi putut să mai trăiască dacă oamenilor, în mijlocul cărora a ostenit, nu le-ar fi lipsit puțința de-a se înălța cu înțelegerea lor până la altitudinea geniului său. El a murit la datorie. Creerul acela magnific care a gândit pentru atâtea inși, pentru o țară întreagă pe care n'a încetat nici în ceasul morții s'o vree mai mândră și mai fericită, a fost o povară prea grea pentru un singur om.

Titanul prea devreme mutat dela noi pătrunde 'n legendă, înfășurat în cînste și vrednicie. Rimele lui, verbul lui colorat ca florile de Maiu în care Țara-i îngroapă trupul cuprins de înclăștarea morții și mai presus de toate sufletul acela incomparabil care s'a dăruit cu o pasiune copleșitoare idealului de unificare teritorială și de consolidare sufletească a României rotunde, vor dura cât veacurile.

Văd Ardealul în genunchi!... Văd Țara 'ntreagă cernită!...

Dumnezeu să-l odihnească în loc luminos, în loc cu verdeață mai verde ca verdele codrilor noștri pe care i-a cântat atâtea.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae a plecat Luni seara, 2 Mai, la București pentru a lua parte la ședințele Sfântului Sinod, întorcându-se la reședința Sa Sâmbătă seara în 7 Mai a. c.

Sf. Sinod a aprobat ca toți candidații înscrși pe tablourile de capacitate pentru religie și cari au dreptul să fie numiți profesori titulari, să poată fi hirotoniți preoți onorifici pe seama catedralelor episcopale, urmând ca apoi să fie numiți profesori titulari în ordinea de înscriere pe tablourile de capacitate și în limita locurilor vacante.

Luna Bucureștilor 1938 se deschide Luni, la 9 Mai, sub scutul operei de culturalizare, întreprinsă de Suveran prin „Straja Țării”. Vizitatorii expoziției pot călători la București cu reducere de 50 și de 75 la sută pe C. F. R.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, în 8 Maiu 1938, va predica părintele M. Neagu.

CARTI ȘI REVISTE

Prometeu, revista brașoveană de luptă pentru propășire, frumos și adevăr. A apărut Nr. 1—4, pe Ianuarie—Aprilie 1938, cu articole semnate de: I. Al. Bran-Lemeny, directorul revistei, Dr. Mircea Suciu-Sibianu, R. Prișcu, Doina Bran-Lemeny ș. a. Abonamentul anual 100 lei. Redacția: Brașov, strada Calvin 18.